

KIDEM TAZMİNATI FONU

Aydınlık Gazetesi, 14 Temmuz 2012

Yıldırım Koç

“Kıdem Tazminatının İşçinin Bireysel Hesabına Yatırılması Hakkında Kanun Taslağı” işçi haklarına hem büyük bir saldırıdır, hem de önümüzdeki dönemde sertleşecek olan sınıf mücadelesinin habercisidir.

Sermaye ve AKP, 1936 yılından beri uygulanan kıdem tazminatına bile tahammül edemediği bir kriz ve bu alana saldırmayı göze alabilecek kadar bir çaresizlik ve pervasızlık içindedir.

Bu savaş ilanını kabul etmeyen ve gereken yanıtı vermeyenler, bunun giderek büyüyen bedelini kısa süre içinde ödeyecektir.

Taslakta öne çıkan konular şöyle özetlenebilir:

Türkiye’de 1936’dan beri uygulanan sistemde, kıdem tazminatı günlük giydirilmiş ücret üzerinden hesaplanıyordu. 1975 yılından beri yasanın öngördüğü miktar bir kıdem yılı için 30 günlük giydirilmiş ücretti. Yeni düzenlemede, kıdem tazminatı prime tabi kazancın yüzde 4’ü olarak belirtilmektedir. Bu orandaki prim, kıdem tazminatının yarısından fazlasının kaybedilmesi anlamına gelmektedir. Bu değerlendirmede, giydirilmiş ücretin prime tabi kazançtan yüksek olduğu da unutulmamalıdır.

Günümüzdeki uygulamada, kıdem tazminatı **son ücretin** 30 katının kıdem yılı ile çarpılmasıyla belirlenmektedir. Öngörülen yeni düzenlemede her yılın kazancı yatırılacak ve bu miktar bir biçimde nemalandırılacaktır. Burada da kayıp söz konusudur. Ayrıca yatırılan miktarın nemasının vergilendirilmesi de yeni bir hak kaybını getirmektedir.

Mevcut uygulamada yasada belirtilen 30 günlük kıdem tazminatı miktarının toplu iş sözleşmeleri veya bireysel iş sözleşmeleri ile artırılması mümkündür. Öngörülen düzenlemede kıdem tazminatı miktarının bu yollarla artırılmasının önü tıkanmaktadır.

Günümüzde emekli olup çalışmayı sürdürenler, iş sözleşmesinin belirli biçimlerde sona erdirilmesinde kıdem tazminatı alamamaktadır. Taslağa göre, çalışan emekliler hayattayken kıdem tazminatı alamayacaktır; kıdem tazminatları ölümlerinden sonra varislerine ödenecektir.

Kıdem tazminatı fonu kurulmasına ilişkin daha önceki taslaklarda, fonun devlet denetiminde olması ve fonun yönetiminde işçi ve işveren temsilcilerinin de yer alması öngörülmüştü.

Öngörülen düzenlemede, fonun özel şirketlerde birikmesi anlayışı benimsenmiştir. Bu şirketler fonu nemalandırarak ve hak doğduğunda hak sahiplerine ödeme yapacaktır. Ancak bu şirketlerin iflası durumunda kıdem tazminatını güvenceye alan bir düzenleme yoktur. Kapitalizmin üçüncü küresel krizi döneminde yaşanan iflaslar dikkate alındığında, öngörülen düzenleme onbinlerce işçinin kıdem tazminatının yok olması anlamına gelir.

İşverenlerin fona kıdem tazminatı primi yatırması zorunludur; ancak yatırmamaları durumunda işverenler aleyhinde ciddi yaptırımlar söz konusu değildir. Geçmişte zorunlu tasarruf fonuna para yatırmayan binlerce işverenin olduğu hatırlanırsa, kıdem tazminatına hak kazandığında hesabında para bulunmayan birçok işçi çıkacaktır. İşsizliğin böylesine yaygınlaştığı, insanların İş Yasasındaki haklarını bile talep edemedikleri koşullarda, kıdem tazminatı priminin yatıp yatmadığını kontrol ederek işverenine baskı yapabilecek işçi sayısı son derece azdır.

Bu tasarının amacı, sermayedar sınıfın işgücü maliyeti yükünü daha da azaltmak, iş güvencesini zayıflatmaktır. İşverenlerin yatırması gereken kıdem tazminatı primi, işçinin prime tabi kazancının yüzde 4’üdür. Ancak bu arada, işverenlerin işsizlik sigortası primleri yüzde 2’den yüzde 0,5’e düşürülmektedir. Böylece işverenler açısından ek maliyet yalnızca yüzde 2,5 düzeyindedir.

Hainler dışında herkesi mücadele bekliyor!